

Latvijas vides aizsardzības fonda darbības koncepcija vides aizsardzības jomā 2025. – 2027. gadam

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2024. gada 7. jūnija rīkojuma Nr. 446 “Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Klimata un enerģētikas ministrijas reorganizāciju” 2., 4. un 16. punktu, kā arī ņemot vērā Latvijas vides aizsardzības fonda (turpmāk – Fonds) padomes 2024. gada 14. oktobra sēdes Nr.10-24 lēmumu §1 un 2024. gada 11. decembra sēdes Nr.12-24 lēmumu §1, no 2025. gada 1. janvāra Klimata un enerģētikas ministrija (turpmāk – KEM) veic Fonda vides aizsardzības pasākumu un projektu administrēšanu.

Fonda darbības koncepcijā 2025. – 2027. gadam vides aizsardzības jomā (turpmāk – Fonda darbības koncepcija) ir noteiktas vides aizsardzības jomas prioritātes un darbības virzieni, atbilstoši Latvijas vides aizsardzības fonda likumā noteiktajam, kā arī saskaņā ar vides politikas aktualitātēm un prioritātēm Latvijā un Eiropas Savienībā.

Saturs

Budžeta apakšprogramma 21.01.00 “Vides aizsardzības projekti”	2
Budžeta apakšprogramma 21.02.00 “Nozares vides projekti”	6
Kopējā pārvaldība un lēmumu pieņemšana	7
Fonda indikatīvais finansējuma sadalījums 2025. – 2027. gadam	9
Budžeta apakšprogramma 21.01.00 “Vides aizsardzības projekti”	9
Budžeta apakšprogramma 21.02.00 “Nozares vides projekti”	10
Fonda budžeta apakšprogrammas 21.01.00 “Vides aizsardzības projekti” indikatīvais projektu konkursu plāna laika grafiks 2025. – 2027. gadam	11

Budžeta apakšprogramma 21.01.00 “Vides aizsardzības projekti”

Latvijas vides aizsardzības fonda likums nosaka, ka Fonda līdzekļi paredzēti tādu vides aizsardzības pasākumu un projektu finansēšanai, kas veicina ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību, integrējot vides aizsardzības prasības visās tautsaimniecības nozarēs, lai nodrošinātu iedzīvotāju tiesības dzīvot kvalitatīvā vidē, saskaņā ar valsts vides politikas pamatnostādnēm, kā arī pietiekamus pasākumus ekosistēmu aizsardzībai.

Apakšprogrammas mērķis ir atbalstīt vides aizsardzības projektus, kuru ietvaros tiek īstenotas praktiskas aktivitātes (pasākumi) un nacionālas nozīmes multisektoriāli vides aizsardzības pasākumi.

Nemot vērā budžeta apakšprogrammā “Vides aizsardzības projekti” pieejamo finansējuma apjomu (indikatīvi katru gadu 2 070 323 eiro apmērā), kā arī, vides politikas aktualitātes un prioritātes Latvijā un Eiropas Savienībā (turpmāk - ES), Fonda finansējums 2025. - 2027. gadā tiks piešķirts kvalitatīvi sagatavotiem projektiem, atbilstoši projektu konkursu nolikumos noteiktajiem nosacījumiem, šādu darbības virzienu īstenošanai:

- 1) **Atbildīgs dzīvesveids** – videi draudzīga dzīvesveida popularizēšana sabiedrībā; sabiedrības informēšana un izpratnes veidošana par aktuāliem vides politikas jautājumiem, kā arī uz sabiedrību un uz konkrētām mērķgrupām vērsta komunikācija, kas skaidro vides politikas problēmjautājumus un izvēlētos risinājumus, izmantojot mediju sniegtās iespējas;
- 2) **Vides izglītība** – sabiedrības izglītošana un iesaiste, bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšana, veicinot augstāku vides apziņas līmeni sabiedrībā;
- 3) **Vides aizsardzība** – rīcībspējas uzlabošana kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai un virzība uz aprites ekonomiku: iespējas un politikas instrumenti dabas resursu (ūdens un zemes dzīļu resursi) ilgtspējīgai izmantošanai, vides aizsardzības sistēmas dalībnieku (t.sk. bet ne tikai vides aizsardzības institūcijas, sabiedriskās organizācijas, zinātniskās institūcijas, pašvaldības) rīcībspējas uzlabošanai, kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai, tai skaitā nodrošinot vides politikas veidošanas un ieviešanas aktivitātes, starpsektoru sadarbībai, klimatneitralitātei un klimatnoturībai u.c.
- 4) **Finansējums nacionālas nozīmes un funkciju deleģējuma vides aizsardzības projektiem.**

Lai īstenotu noteiktos darbības virzienus, valsts budžeta apakšprogrammai “Vides aizsardzības projekti” tiek noteikti **četri stratēģiskie projektu konkursu virzieni.**

I. Sabiedrības apziņas par videi draudzīgu un atbildīgu dzīvesveidu veicināšana medijos

Fonda atbalstāmo projektu mērķis ir nodrošināt kvalitatīvas vides informācijas pieejamību un veicināt gan izvēlēto mērķauditoriju informētību, gan sabiedrību kopumā par apkārtējās vides stāvokli un rīcībām kvalitatīva vides stāvokļa uzturēšanā, izvēloties atbilstošu plašsaziņas līdzekļu un satura formu.

Izvērtējot Fonda līdzekļu ieguldījumus, būtiska finansējuma daļa tiek novirzīta sabiedrības izglītošanai un informēšanai par vides jautājumiem. Līdzšinējā stratēģija balstīta uz dažādu mērķgrupu un sabiedrības informēšanu caur plašsaziņas līdzekļiem tiešā veidā par dažādiem aktuāliem vides aizsardzības jautājumiem ar mērķi paaugstināt kopējo vides apziņu, t.sk. popularizēt videi draudzīgu dzīvesveidu sabiedrībā. Tomēr jāņem vērā, ka pēdējos gados mainās gan sabiedrības mediju lietošanas paradumi, gan Latvijas mediju vide, mediju pieejamība un patēriņš, kas ietekmē arī Fonda finansējumu pasākumiem, kas vērsti uz konkrētiem

mērķauditorijas sasniegšanas veidiem un nodrošina regulāras informācijas izplatīšanu sabiedrībai saprotamā veidā.¹

Fonda tuvāko gadu iecere būs jau iepriekš atbalstītā vides komunikācijas saturiska orientēšana, pielāgojot atbilstošajām mērķauditorijām piemērotu komunikācijas kanālu izvēli, pamatojoties uz mūsdienu plašsaziņas līdzekļu darbības un sabiedrības saziņas tendencēm. Lai veicinātu sabiedrības vides apziņu, ir svarīgi turpināt izmantot inovatīvas un radošas pieejas sabiedrības izglītošanā par vides aizsardzības problēmām, izmantojot populārus plašsaziņas līdzekļu kanālus un platformas komunikācijas nodrošināšanai par aktuālām vides tēmām. Būtiska loma satura veidošanā ir veicināt vēl ciešāku partnerību starp satura veidotājiem (vides tematikas ekspertiem) un medijiem, kas nodrošinātu kvalitatīvas, objektīvas un valsts vides politikai atbilstošas informācijas izplatīšanu sabiedrībā.

Stratēģiskie pamatnosacījumi:

1. Atbalstīto projektu ietvaros tēmas tiek pasniegtas vairākos (ne mazāk kā trīs) mediju un komunikāciju kanālos, ievērojami palielinot komunikāciju interneta vidē, t.sk. komunikāciju sociālajos medijos.
2. Projekta konkursa būtība ir tematiskais pasūtījums kā skaidrojošais darbs par noteiktajām stratēģiskajām tēmām, ar auditorijas virzību uz atbildīgu rīcību, virzot konkrētas mērķauditorijas pretī izvēlēm vides aizsardzībai draudzīgu paradumu ieviešanā.
3. Plašsaziņas līdzekļu kompetence un atbildība par satura kvalitāti, nodrošinot valsts vides politikai atbilstošu viedokļu komunikācijas iespēju.
4. Vēlama sadarbība (gan satura veidošanā, gan mediju iesaistē) viena projekta ietvaros pēc iespējas plašākas auditorijas sasniegšanai ar vienu vēstījumu gan starp dažādiem medijiem, gan starp nevalstiskajām organizācijām (biedrības un nodibinājumi, turpmāk – NVO), gan vides aizsardzības institūcijām.
5. Satura veidošanā obligāta ir vides eksperta iesaiste un viedokļu, kas balstīti uz objektīvu, pārbaudītu, pamatotu un valsts vides politikai atbilstošu informāciju, atspoguļošana.
6. Iesniedzēji / īstenotāji – plašsaziņas līdzekļi, komersanti; sadarbības partneri - NVO.

Sasniedzamie rādītāji un kopējā sasniegtā auditorija:

- a) Jaunu un jau iepriekš finansētu projektu, kas nodrošinātu uzsākto izglītošanas mērķu pēctecību, īstenošana.
- b) Finansēti / īstenoti 6 – 7 projekti, kas spētu pārliecinoši ietekmēt savā izvēlētajā tematiskajā fokusā.
- c) Sasniegtā tiešā mērķauditorija, izmantojot medijus vismaz 500 tūkst. Latvijas iedzīvotāju.
- d) Informācijas izplatīšanai izmantoti vismaz 10 dažādi mediji un komunikācijas platformas.

Plānotie rezultāti:

Starptautiskajiem ar atbilstošu kompetenci un plašsaziņas līdzekļiem tiek veidota pozitīva sadarbība ar ilgtermiņa ieguvuma nozīmi. Dažādi skaidrojoši un izglītojoši vēstījumi sasniedz būtisku Latvijas sabiedrības daļu, veicinot kopējo vides apziņas veidošanos, kā arī paaugstinot izpratni par konkrētiem vides aizsardzības jautājumiem. Ar konkursa nosacījumiem tiktu veicināta kvalitatīva un valsts vides politikai atbilstoša satura veidošana un izvietošana atbilstošos plašsaziņas līdzekļu kanālos un sabiedrības sociālās saziņas platformās.

¹ [VARAM pētījums “Vispusīgs vides komunikācijas un Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstīto mediju projektu efektivitātes novērtējums kopējā vides komunikācijas telpā, stratēģiskas rekomendācijas turpmākas vides komunikācijas veidošanā”, 29.11.2019, SIA Mežgaile, Māliņa un Austrinš](#)

II. Sabiedrības izpratnes veidošana par videi draudzīgu dzīvesveidu un līdzdalības veicināšana (akcijas, kampaņas), t.sk. bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi

Sabiedrības izglītošanas kampaņas, akcijas līdz šim bijušas nozīmīgas Fonda atbalstītas aktivitātes. Attiecīgi arī projektu īstenotāji, t.sk. vides NVO ir uzkrājuši vērtīgu pieredzi un kapacitāti sabiedrības izglītošanā par dažādiem vides jautājumiem, veicinot sabiedrības līdzdalību un iesaisti vides jautājumu risināšanā. Vienlaikus būtisks ir ieguldījums sabiedrības nākotnes viedokļu veidotāju attīstībā, finansiāli atbalstot informatīvus un izglītojošus pasākumus bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanā, izmantojot inovatīvas, efektīvas un uz ilgtspējīgu rezultātu orientētas tēmu pasniegšanas metodes.

Šajā koncepcijas darbības periodā tiks turpināta tādu aktivitāšu īstenošana, realizējot īstermiņa un vidējā termiņa saturiskās prioritātes vides komunikācijā, kas sniedz atbalstu vides politikas veidošanai un īstenošanai Latvijā, veidojot izpratni par vidi un ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, kā arī veicinot sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņu videi draudzīgā virzienā. Saturiski projekti īstenojami sinerģijā ar profesionāliem nacionāla un reģionāla mēroga akciju un kampaņu rīkotājiem, tādējādi projektu ietvaros panākot gan risināmo problēmu (projekta tēmu, ideju, mērķu) definēšanu, gan to kvalitatīvu pasniegšanu attiecīgajai izvēlētajai mērķauditorijai.

Stratēģiskie pamatnosacījumi:

1. Projekta konkursa būtība ir tematiskais pasūtījums sabiedrības izglītošanai, iesaistot mērķauditoriju (t.sk. bērnus un jauniešus) praktiskajās aktivitātēs (akcijas/kampaņas) un īstenojot labākās prakses pasākumus un aktivitātes.
2. Projekts var būt fokusēts gan uz kādu noteiktu mērķauditoriju (piem., bērni, jaunieši, profesionālā nodarbošanās), gan uz sabiedrību kopumā reģionālā vai nacionālā līmenī.
3. Būtiski kritēriji projekta augsta vērtējuma saņemšanai ir projekta saturiskā nozīmība valsts vides politikas kontekstā un komunikācijas praksē pierādīta efektivitāte darbā ar projektam plānoto mērķauditoriju, kā arī finansējuma un tieši sasniegtās mērķauditorijas attiecība.

Sasniedzamie rādītāji un kopējā sasniegjamā auditorija:

- a) Sasniegtā informētā auditorija (100 – 200 tūkst.).
- b) Sasniegtā tiešā mērķauditorija (~ 25 tūkst.).
- c) Vides izglītības pasākumos tieši iesaistīto bērnu un jauniešu skaits (~ 1 100 tūkst.).
- d) Sasniedzamais vēlamais rezultāts:
 - 5-7 projekti: vides izglītības nacionāla un reģionāla (vismaz 3-4 novadu ietvaros) mēroga akcijas, kampaņas un publiski pasākumi;
 - 5-7 vides izglītības pasākumi, kuros tieši iesaistīti bērni un jaunieši;
 - vismaz 2 projekti - fokusēti uz kādu atsevišķu sabiedrības grupu vai atsevišķas profesijas pārstāvjiem.

Projektu īstenošanas nosacījumi:

- 1) Bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi jāīsteno vairāku reģionu ģeogrāfiskajā tvērumā. Nav atbalstāmi projekti, kuru galvenā komponente ir teritoriju sakopšana, nometnes rīkošana skolēnu brīvlaikā, publisks izklaides un svētku pasākums bez izglītošanas mērķa (*šos elementus var izmantot, bet tie ir tikai kā auditorijas piesaistes*

instruments, t.i. projekta aktivitātes var tikt īstenotas šādos veidos, bet minēto aktivitāšu finansēšanu nevar iekļaut projekta attiecināmajās izmaksās).

- 2) Nacionāla un reģionāla mēroga akciju un kampaņu rīkotāji pamatā plāno klātienes pasākumus, tomēr nepieciešamības gadījumā var tikt paredzēti alternatīvi risinājumi projektā plānoto uzdevumu izpildei.
- 3) Iesniedzēji / īstenotāji – NVO, zinātniskās institūcijas. Komersanti var tikt piesaistīti kā projekta partneri.

Plānotie rezultāti:

NVO vai zinātniskās institūcijas partnerībā, piesaistot kompetentus un pieredzējušus nacionāla un reģionāla mēroga akciju un kampaņu rīkotājus, mērķtiecīgi iesaista konkrētu definēto attiecīgā projekta mērķauditoriju.

III. Atbalsts vides aizsardzības sistēmas iestāžu un institūciju rīcībspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai

Fonds sadarbības projektu finansēšanu starp vides institūcijām, NVO un zinātniskām institūcijām uzsāka 2014. gadā. Līdzšinējā pieredze un projektu rezultāti rīcībspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanā ir apliecinājums, ka aktivitāte ir sniegusi būtisku ieguldījumu vides politikas jomā un ir jāturpina. Par to liecina arī sadarbības iestāžu (valsts vides iestāžu) pozitīvās atsauksmes par sasniegtajiem projektu rezultātiem.

Prioritāri turpmāko trīs gadu periodā ir plānots īstenot datu ieguves, analīzes un digitalizācijas pasākumus vides politikas prioritāro jautājumu risināšanai, kā arī praktiskas vides politikas ieviešanas un rezultātu novērtēšanas aktivitātes. Sadarbojoties valsts vides institūcijām ar vides NVO un zinātniskām institūcijām var tikt īstenoti stratēģiski svarīgi darbības virzieni, nodrošinot vides politikas veidošanas un ieviešanas aktivitātes.

Vienlaikus, lai sniegtu atbalstu vides institūciju darbam vides politikas praktiskajā ieviešanā, ir jāmotivē vides NVO un zinātniskās institūcijas apzināties savu faktisko kapacitāti un iespējas īstenot konkrētas darbības, kuru rezultāts ir politikas dokumentos noteikto mērķu sasniegšana.

Stratēģiskie pamatnosacījumi un sasniedzamie rādītāji:

1. Sadarbības projektu īstenošana notiek sadarbojoties valsts vides institūcijām ar vides NVO un zinātniskām institūcijām, īstenojot vides aizsardzības politikas plānošanas dokumentos noteiktos pasākumus.
2. Valsts vides institūcijas (KEM, Valsts vides dienests un Enerģētikas un vides aģentūra) projektā piedalās kā Sadarbības iestādes, nodrošinot regulāru komunikāciju ar projekta īstenotāju un projekta darba uzdevumu izpildes kvalitātes uzraudzību.
3. Prioritārās atbalstāmās aktivitātes: datu ieguve, analīze, digitalizācija un praktiska sadarbība vides politikas veidošanai (t.sk. labākās prakses demonstrēšana un ieviešana, rezultātu novērtēšana, dokumentu un rekomendāciju izstrāde).
4. Iesniedzēji / īstenotāji: NVO, zinātniskās institūcijas.

Plānotie rezultāti:

Plānots atbalstīt vismaz 10 dažāda mēroga projektus, kas radītu praktiski izmantojamu rezultātu valsts vides institūcijām vides politikas veidošanai un/vai ieviešanai.

IV. Nacionālas nozīmes un funkciju deleģējuma vides aizsardzības projekti

Tiks turpināta ilgtermiņa sadarbības projektu atbalstīšana atbilstoši aktuālajiem līgumiem (t.sk. bet ne tikai atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem) un sadarbības memorandiem, par ilgtermiņa sadarbību noteiktu vides problēmjautājumu risināšanā, ilgtspējīgu vides risinājumu sasniegšanā, t.sk. lai nodrošinātu Latvijas un ES tiesību aktu prasību izpildi.

Vides risinājumu dažādu interešu sabalansēšana ir būtisks aspekts vides mērķu nodrošināšanā, tajā skaitā ņemot vērā jaunākās tendences teritorijas [pilsētvides] plānošanas un būvniecības jomās. Tas ir instruments resursu efektīvākai izmantošanai. Atbalsta virziens nacionālās nozīmes un vides projektiem tiks vērsts arī uz vēsturiski piesārņoto vietu izpēti, sanāciju, tādējādi novēršot piesārņojuma draudus, kā arī aktualizējot informāciju par vēsturiskā piesārņojuma izplatības dinamiku, virzieniem un riskiem.

Sasniedzamie rādītāji un indikatīvie rezultāti:

Nodrošināts finansējums KEM sadarbības memorandu un deleģējuma līgumu īstenošanā vismaz sešu iniciatīvu īstenošanai:

- a) Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra kapacitātes stiprināšana starptautisko vides kvalitātes ziņošanas saistību izpildei, tai skaitā:
 - Virszemes un pazemes ūdens monitorings 2028. – 2033. gada upju baseinu apgabalu plānu izstrādes vajadzībām (UBAMON).
 - Radioaktīvo atkritumu glabātava "Radons" (RAG "Radons") ilgtermiņa drošības novērtējums 2026. – 2036. gadam.
 - Gaisa monitoringa programmas smago metālu un PAO cietajās daļiņās PM10 un nokrišņu ķīmiskā sastāva noteikšanas pilnā apmērā.
 - Sociālekonomiskā analīze (bāzes scenārijs) virszemes un pazemes ūdeņu izmantošanai un lietošanai.
- b) Veicināta piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu sanācijas izpēte un pārvaldības sistēmas pilnveide.
- c) Nodrošināta Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošanas praktisko aktivitāšu realizēšana daļēja īstenošana.
- d) Nodrošināta Latvijas dalība Globālā vides izglītības fonda (*Foundation for Environmental Education*) programmās.
- e) Vides kvalitātes zīmes lauku tūrisma saimniecībām "Zaļais sertifikāts" uzturēšana, attīstība un izplatīšana lauku tūrismā.
- f) un citi potenciāli iespējamie nacionālās nozīmes projekti.

Papildus finansējums tiek plānots sanācijas pasākumiem nepieciešamu atbilstošu tehniski-ekonomisko pamatojumu izstrādei, ilgtspējas kritēriju ievērošanai dažādās projektu stadijās, būvprojekta un inženiertehnisko risinājumu izstrādei pilsētvides projektu īstenošanai un citu tehnisko risinājumu ieviešanai pilsētvidē, t.sk. piesārņotu vai potenciāli piesārņotu vietu izpēti.

Budžeta apakšprogramma 21.02.00 "Nozares vides projekti"

Apakšprogrammā tiek īstenota Vides politikas pamatnostādņēs 2021. - 2027. gadam noteiktu un citu prioritāru projektu un pasākumu finansēšana vides aizsardzībā, tai skaitā institūciju kapacitātes stiprināšanas un darbības atbalstīšana, kas nodrošina papildu atbalstu KEM un KEM

padotības iestāžu konkrētas funkcijas īstenošanai un/vai atsevišķas funkcijas izpildes kvalitātes paaugstināšanai.

Informāciju par pasākumu pieteikumu prioritāro sarakstu sagatavo KEM un tas tiek iesniegts izskatīšanai Fonda Konsultatīvajā padomē un Fonda padomē. Lēmums par konkrētu aktivitāšu finansēšanu tiek pieņemts Fonda padomē, indikatīvo finansējumu ik gadu 630 879 eiro apmērā, sadalot pēc valsts budžeta prioritāro pasākumu izvērtēšanas principa, tai skaitā īstenojot jaunu atbalsta programmu 300 000 eiro apmērā azbestu saturošā šīfera krājumu apsaimniekošanai, kas vērsta uz azbestu saturošā šīfera krājumu savākšanu, transportēšanu un drošu apglabāšanu poligonos. Tādējādi tiek novērsti riski un draudi apkārtējai videi un cilvēku veselībai, ja šādi atkritumi netiek apsaimniekoti atbilstoši un droši.

2025. - 2027. gadā Fonda finansējums paredzēts sekojošu rīcības virzienu īstenošanai:

1) Veiktspējas stiprināšana vides aizsardzības kontroles un vides politikas izstrādes un īstenošanas jomās (t.sk. noteikta profila personāla kvalifikācijas un kompetences celšana, pētījumu un plānošanas dokumentu izstrāde).

Sasniedzamie rādītāji un indikatīvie rezultāti:

Nodrošināta nozares vides projektu un pasākumu finansēšana vides aizsardzībā:

- a) īstenotas aktivitātes veiktspējas stiprināšanai vides aizsardzības kontroles un vides politikas izstrādes un īstenošanas jomās - 7;
- b) īstenotas aktivitātes vides aizsardzības pasākumiem - 5.

Viena pasākuma minimālais vai maksimālais finansējuma apjoms iestādēm nav noteikts.

2) Azbestu saturošo jumta seguma atkritumu apsaimniekošana

Azbesta atkritumi ir bīstami gan iedzīvotājiem, gan videi, jo satur smalkas šķiedras, kas var viegli izplatīties gaisā un ūdenī.

Azbests ir bīstams gan cilvēku veselībai, gan videi, jo tā šķiedras, ieelpojot, var izraisīt nopietnas elpceļu slimības un pat plaušu vēzi, turklāt ilgstoša pat nelielu devu iedarbība palielina veselības riskus. Vides kvalitātei azbests rada draudus, piesārņojot augsni un ūdenstilpes ar daļiņām, kas vidē saglabājas gadu desmitiem. Nepareiza azbesta atkritumu apsaimniekošana veicina šķiedru izplatīšanos, apdraudot ne tikai cilvēkus, bet arī dzīvniekus un ekosistēmas. Tāpēc ir būtiski azbesta atkritumus apstrādāt un iznīcināt atbilstoši drošības prasībām, lai novērstu kaitējumu gan cilvēkiem, gan vides kvalitātei.

Katru gadu tiks nodrošināta atbilstoša un droša azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošana, tādējādi samazinot šos atkritumu radītos riskus videi un iedzīvotāju veselībai.

Aktivitātes ietvaros prioritārs atbalsts būs pieejams māsaimniecībām ar maznodrošināto statusu, kā arī daudzbērnu ģimenēm.

Sasniedzamais rezultāts: ikgadēji atkritumu poligonos apglabātā azbestu saturošā šīfera apjoms – indikatīvi vismaz 400 tonnas.

Kopējā pārvaldība un lēmumu pieņemšana

Fonda padome

Saglabāt līdzšinējos Fonda padomes sēžu norises un lēmumu pieņemšanas pamatprincipus, panākot vienprātību jautājumu izskatīšanā un attiecīgi lēmuma pieņemšanā.

Fonda Konsultatīvā padome

Tiek saglabāts līdzšinējais pamatprincips, ka visi Fonda padomē izskatāmie jautājumi, kas saistīti ar konkursu izsludināšanu un iesniegtajiem projektiem, sākotnēji tiek izskatīti Fonda Konsultatīvajā padomē.

Vērtējot iesniegtos projektus, Fonda Konsultatīvajā padomē par galveno uzdevumu noteikt tieši ieteikuma rakstura lēmuma (viedoklis / komentāri / piezīmes / ieteikumi) sniegšanu gan par atsevišķu projektu, gan par projektiem kopumā attiecīgā konkursa ietvaros, saglabājot projektu novērtējumu punktu izteiksmē un projekta kopējā kvalitātes novērtējumā, to norādot kā atsevišķu vērtējumu.

Projektu vērtēšana

Projektu kvalitātes vērtēšanu veic KEM vai KEM padotības iestāžu (projekta sadarbības iestāžu) izveidota Ekspertu komisija, atsevišķos gadījumos tiek izveidota arī citu valsts vides institūciju Ekspertu komisija vai, pēc nepieciešamības, projektu vērtēšanā tiek piesaistīti profesionālo vides organizāciju un NVO pārstāvji.

Ekspertu komisija veic projekta kopējās kvalitātes un sistēmiskā ieguldījuma novērtējumu, savukārt KEM Investīciju pārvaldības departaments, veic projekta budžeta atbilstības un pamatotības novērtējumu. Fonda padome, pieņemot gala lēmumu par iesniegtajiem projektiem, ņem vērā Ekspertu komisijas, KEM Investīciju pārvaldības departamenta vērtējumus, kā arī Fonda Konsultatīvās padomes viedokli / komentāru / piezīmes, papildus veicot projektu stratēģiskā ieguldījuma un prioritātes novērtējumu.

Fonda indikatīvais finansējuma sadalījums 2025. – 2027. gadam

Stratēģiskais virziens projektu konkursu aktivitātēm	2025.g*	2026.g*	2027.g*
Budžeta apakšprogramma 21.01.00 “Vides aizsardzības projekti”			
I Sabiedrības apziņas par videi draudzīgu un atbildīgu dzīvesveidu veicināšana medijos	1 050 000		
II Sabiedrības izpratnes veidošana par videi draudzīgu dzīvesveidu un līdzdalības veicināšana (akcijas, kampaņas), t.sk. bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi	595 000	**	595 000
<i>Vides izglītības nacionāla un reģionāla mēroga akcijas, kampaņas un publiski pasākumi</i>	350 000	**	350 000
<i>Bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšana, ieguldījums sabiedrības nākotnes līderos</i>	245 000	**	245 000
III Atbalsts vides aizsardzības sistēmas iestāžu un institūciju rīcīspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai	***	600 000	***
<i>Atbalsts vides politikas veidošanai un īstenošanai – datu vākšana un analīze, kapacitātes stiprināšana, vides NVO, zinātnisku institūciju un KEM padotības iestāžu un/vai struktūrvienību sadarbības projekti vides politikas veidošanai un īstenošanai, pilotprojekti</i>	***	600 000	***
IV Nacionālas nozīmes un funkciju deleģējuma vides aizsardzības projekti	1 125 323	1 120 323	1 125 323
<i>Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (Virszemes un pazemes ūdeņu monitorings; RAG "Radons" ilgtermiņa drošības novērtējums 2026-2030; Gaisa monitoringa programma; Sociālekonomiskā analīze (bāzes scenārijs) virszemes un pazemes ūdeņu izmantošanai un lietošanai)</i>	624 000	614 000	614 000
<i>Latvijas Pašvaldību savienība (Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošanas praktisko aktivitāšu realizēšana daļēja nodrošināšana)</i>	100 000	100 000	100 000
<i>Vides izglītības fonds (FEE International programmu īstenošana Latvijā)</i>	182 000	186 000	190 000
<i>Latvijas Lauku tūrisma asociācija “Lauku ceļotājs” (“Zaļā sertifikāta” kā nacionāla eko-sertifikāta uzturēšana, attīstība un izplatīšana lauku tūrismā)</i>	18 323	19 323	20 323
<i>Dokumentācijas izstrāde sanācības aktivitāšu īstenošanai, izpētes veikšana un piesārņoto vietu pārvaldības sistēmas pilnveide un citi potenciāli iespējamie nacionālās nozīmes projekti</i>	603 000		

Budžeta apakšprogramma 21.02.00 “Nozares vides projekti”			
V Nozares vides projekti	630 879	630 879	630 879
<i>Veikspējas stiprināšana vides aizsardzības kontroles un vides politikas izstrādes un īstenošanas jomās</i>	330 879	330 879	330 879
<i>Azbestu saturošo jumta seguma atkritumu apsaimniekošana</i>	300 000	300 000	300 000

**finansējuma sadalījums aktivitātēm 2025., 2026. un 2027. gadā tiks noteikts atbilstoši Fonda padomes lēmumam*

*** konkursa izsludināšana netiek paredzēta 2026.gadā, ņemot vērā, ka projektu īstenošana paredzēta līdz 1,5 gadam*

**** konkursa izsludināšana paredzēta 2026.gadā, ņemot vērā iepriekš izsludinātos konkursus šajā stratēģiskajā virzienā un projektu īstenošanas ilgumu līdz 1,5 gadam*

Fonda budžeta apakšprogrammas 21.01.00 "Vides aizsardzības projekti" indikatīvais projektu konkursu plāna laika grafiks 2025. – 2027. gadam

I Sabiedrības apziņas par videi draudzīgu un atbildīgu dzīvesveidu veicināšana medijos

	Izsludināšana	Iesniegšana	Īstenošana
2025	05/06.2025	07/08.2025	10.2025 – 09.2026
2026	10.2026	12.2026	03.2027 – 08.2028
2027			

II Sabiedrības izpratnes veidošana par videi draudzīgu dzīvesveidu un līdzdalības veicināšana (akcijas, kampaņas), t.sk. bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi

	Izsludināšana	Iesniegšana	Īstenošana
2025	07.2025	08/09.2025	10.2025 – 11.2026
2026	-	-	-
2027	01.2027	02/03.2027	04.2027 – 06.2028

III Atbalsts vides aizsardzības sistēmas iestāžu un institūciju rīcībspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai

	Izsludināšana	Iesniegšana	Īstenošana
2025	-	-	-
2026	11/12.2025	01/02.2026	04.2026 – 05.2027
2027	-	-	-

IV Nacionālas nozīmes un funkciju deleģējuma vides aizsardzības projekti

	Iesniegšana	Īstenošana
2025	<i>Atbilstoši Nosacījumiem</i>	01.2025 – 12.2025
2026	<i>Atbilstoši Nosacījumiem</i>	01.2026 – 12.2026
2027	<i>Atbilstoši Nosacījumiem</i>	01.2027 – 12.2027

Atbilstoši Fonda padomes lēmumam var tikt veiktas izmaiņas konkursu plāna laika grafikā.